

Dr. Pere Soley

Director-gerent de l'Institut Català de la Salut

Benvolgut senyor:

Com entitat de professionals de l'atenció primària de salut (APS) i assabentats del seu nomenament com a director-gerent de l'ICS, volem donar-li la benvinguda i fer-li arribar algunes consideracions.

Per començar volem dir-li que ens sentim compromesos amb el deure assistencial envers totes aquelles persones que necessiten els nostres serveis, en general persones amb problemes de salut que tenen el dret i han de ser ateses amb serveis de màxima qualitat tècnica i humana. És des del nostre compromís professional i social que li fem arribar aquest escrit en forma de carta oberta perquè entenem que la sanitat és afer de tots, i que els ciutadans han de conèixer i participar en el debat sobre els serveis que reben. Perquè no es tracta de números: els qui estem darrera de les decisions que vostè prendrà com a màxim responsable de l'empresa sanitària més gran de Catalunya som persones.

Estem orgullosos de pertànyer a l'ICS però són moltes les coses que han passat els darrers anys que ens fan tenir una posició crítica amb les mesures i els estils directius que s'estan aplicant. Amb ànim de síntesi li exposem els temes que considerem més punyents, que més ens preocupen i que considerem decisius per a recuperar la qualitat de l'atenció i la motivació dels professionals de l'APS. Sabem que l'ICS el formem milers de persones i que té una gran diversitat territorial, de treballadors i de directius, sovint d'existència efímera i volàtil, que les coses no es fan a tot arreu igual, però els problemes que li exposem, si bé potser no afecten a tot el territori, són de suficient rellevància com per a considerar-los amb interès.

Estem veient com de manera progressiva -tot i que desigual segons equips i zones- els EAP perdem competències assistencials. Ens referim a la contractació de l'atenció domiciliària a pacients amb malalties cròniques. O al fet que alguns equips reben les directrius d'organitzar-se per "tasques" (tècniques d'infermeria, atenció domiciliària, atenció a problemes aguts..) de manera que es perd el concepte d'integralitat i longitudinalitat propis de l'APS. El mateix podem dir de la centralització de trucades per a programar visites en funció de les hores disponibles i no en funció de les necessitats. La

resolució actual de la petició de visita és pitjor i els pacients estan més descontents. Aquesta funció era realitzada fins fa poc pel personal de gestió i serveis en coordinació amb el personal assistencial.

La reforma de l'atenció continuada, amb el tancament o la reducció d'horari assistencial de la meitat dels centres, ha suposat a la pràctica una pèrdua d'accessibilitat i continuïtat de l'atenció en el marc de l'APS. La població de moltes zones geogràfiques ha perdut els professionals referents i ha de recórrer a l'atenció d'urgències hospitalàries. La centralització de les demandes d'atenció en el 061 o 112 no dona una resposta adient a molts dels problemes, en especial als pacients amb patologies avançades o plurimorbiditat que són traslladats a centres hospitalaris més del que seria raonable.

Els professionals de l'APS estem acostumats a atendre tot tipus de problemes i situacions amb un bon nivell d'efectivitat i eficiència i des d'una perspectiva holística de les persones i la seva atenció. La nostra feina és eminentment clínica, treballem més amb la paraula que amb la tecnologia. Els nostres recursos són el coneixement, la comunicació, la confiança i l'empatia, que "només" necessiten temps i condicions adequades per aplicar-los. Tenir una llista de 40 pacients al dia; haver de visitar, a més a més, els pacients dels companys que estan de vacances, malalts o de permís; sortir la majoria de dies una o dues hores més tard, es tradueix en una càrrega física, intel·lectual i emocional inassumible per molt temps. Tenim companys que acaben la consulta plorant d'angoixa per no haver pogut atendre correctament les persones que han visitat. Els problemes que no s'orienten bé des de l'atenció primària es resolen més tard, pitjor i amb més despesa. Volem més gestió clínica per l'APS, però si no tenim les condicions per fer-ho, no ho farem per més que ens ho diguin. La solució no passa, però, per traslladar funcions a altres dispositius assistencials, sinó per tornar a dotar els equips dels recursos humans necessaris.

Els directius s'omplen la boca parlant d'autonomia dels professionals, però en els últims anys en tenim molt poca. El projecte d'autonomia de gestió va tenir una vida curta. El projecte de reformulació de l'ICS està paralitzat després d'haver dedicat temps i esforços a voler-nos convèncer de les seves bondats. No calen grans projectes, cal voluntat política i confiança per a donar-nos més autonomia i perquè l'APS no sigui la torna del sistema.

Aquest any sembla que s'acabarà d'implementar l'externalització del servei d'informàtica, és a dir, que serà contractat amb unes empreses sense que s'hagi justificat ni la millora del servei ni del cost. Perdre proximitat del servei, rapidesa de resposta als problemes i perdre més llocs de treball.

Li volem demanar, doncs:

1. Que retorni a l'APS totes les competències assistencials perdudes: l'atenció a pacients crònics, l'atenció domiciliària, l'atenció a pacients al final de la vida, l'atenció continuada, l'atenció integral i la gestió de la demanda.
2. Que replantegi el model d'atenció continuada a partir de l'avaluació del model actual i utilitzant criteris d'accés, continuïtat i globalitat, a més a més dels econòmics. Cal assegurar que tot ciutadà pugui ser atès en primera instància per l'APS.
3. Que torni a substituir les absències de companys en situació de vacances, malaltia o permís. Tingui en compte que l'esgotament dels professionals pot tenir greus conseqüències per als pacients.
4. Que doni autonomia de gestió real als equips i que no faci més projectes grandiloqüents, costosos i inviàbles. Sols cal dotar cada EAP d'objectius i pressupost, deixar llibertat per com s'utilitza i que els beneficis d'una gestió eficient reverteixin el l'equip.
5. Que ens escolti i dialogui per a trobar les millors solucions. Que creguin en nosaltres i ens respectin. Entengui que vostè i la resta de directius treballen per a la salut dels ciutadans i per a facilitar el nostre treball. No ens menystingui més.
6. Que reverteixi la tendència de major pèrdua percentual de pressupost de l'atenció primària respecte la hospitalària, com a manera de contenir la despesa i millorar la salut de la població.
7. Que mantingui l'ICS com a empresa pública, no vengui més "troquets", reforci-la. En l'actual moment una empresa pública potent és la millor garantia per a un bon servei i per a la sostenibilitat del sistema.

Les persones del FoCAP creiem fermament en uns Serveis de Salut UNIVERSALS, basats en el principi d'EQUITAT i 100% PÚBLICS. Si aquests són, també, els seus principis ens trobarà als seu costat. De totes maneres seguirem treballant i lluitant malgrat les adversitats. Quedem a la seva disposició per a parlar i buscar solucions.

Salutacions

Francesca Zapater Torras
Junta Directiva del Fòrum Català d'Atenció Primària

Barcelona, 2 de febrer del 2014